

ماجرای گریه فاطمه(س) در عزای خواهر/ لباسی که حضرت زهرا(س) برای شوهر یافت

از امام صادق(ع) پرسیدند چه کسی حضرت زهرا(س) را غسل داد، حضرت فرمود: «امام علی(ع) غسل داد، چرا که صدیقه را کسی جز صدیق نمی‌تواند غسل دهد».

مشروح میزگرد فارس درباره #171 سبک زندگی فاطمی»

ماجرای گریه فاطمه(س) در عزای خواهر/ لباسی که حضرت زهرا(س) برای شوهر یافت

از امام صادق(ع) پرسیدند چه کسی حضرت زهرا(س) را غسل داد، حضرت فرمود: #171؛ امام علی(ع) غسل داد، چرا که صدیقه را کس، ح: صدّۀ، نم، ته‌اند غسا، دهد».

خبرگزاری فارس- آزاده لرستانی: هیچ کس توانایی شناخت حقیقت وجودی زهرا(س) را ندارد، مگر خداوند عز و جل و اولیای خاص او، که بلندای شناخت فاطمه، پرندهای تیز پرواز را می‌طلبند که از تمامی قیدها و بندها رها شده باشد، بی‌جهت نیست که صدیقه کبری(س) سزی از اسرار الهی است. با این وجود، برای شناخت سبک زندگی فاطمی استفاده از کلام حضرت معصومین(ع) به ویژه پیامبر خاتم حضرت محمد مصطفی(ص) می‌تواند چراغ راهی برای استفاده بهتر از برترین الگوی الهی باشد، چرا که پدر گرمایش بارها او را برترین زنان عالم و برترین زنان بهشتی یاد کرده است. آری! ابعاد وجودی آن بزرگوار فراتر از حضور در زمان و مکانی خاص است، به این جهت که فضایل اخلاقی انسان هرگز اسیر زمان و مکان نمی‌شود، این الگوی فضیلت برای همیشه تاریخ، شایستگی پیروی و متابعت را دارد و فراگیری درس زندگی در مکتب انسان‌ساز این بانوی نمونه، توفیقی بس ارحمند و بزرگ است که هر کس را نصیب نمی‌شود. به منظور شناسایی بهتر ابعاد مختلف زندگانی حضرت زهرا(س) خبرگزاری فارس میزگردی را تحت عنوان #171؛ سبک زندگی فاطمی» با حضور حجج اسلام محمدجواد مروجی طبسی نویسنده کتاب #171؛ دردانه دل‌داده» و مدرس حوزه علمیه قم، حمید احمدی جلفایی نویسنده کتاب #171؛ صحیفه فاطمیه» و پژوهشگر حوزه و دانشگاه و امیرحسین ملک‌پور محقق دانش‌نامه حضرت زهرا(س) در در مؤسسه فرهنگی دارالحدیث قم برگزار کرد. پیش از این خبرگزاری فارس به مناسبت دهه اول فاطمیه میزگردی را تحت عنوان #171؛ بررسی ابعاد زندگانی حضرت زهرا(س) منتشر کرده بود. در این میزگرد موارد زیر مطرح شده است: سه روایت از 3 امام معصوم درباره حجت بودن فاطمه(ص) - معنای زهد فاطمی - حضور حضرت زهرا(س) با حجاب کامل در جامعه - چرایی لزوم حجاب برای بانوان - زمانی که یک زن به خدا نزدیک‌تر است و پاسخ زهرا(س) - بالاترین الگوی کامل چیست؟ دلایل متقن برای حضور بانوان در عرصه سیاسی - نمونه‌ای از فعالیت‌های سیاسی حضرت زهرا(س) در دوران کودکی - نقش حضرت فاطمه(س) در جنگ احد - گریه فاطمه(س) در حضور پدر هنگام مرگ خواهر - معنای اسوه بودن - فاطمه(س) الگویی فراتر از زمان - وجود زهرا(س) در راستای تکمیل الگوهای تکامل انسانی است - دلایل کم بودن روایات فاطمی - لزوم کنکاش بیشتر در روایات فاطمی - سبک زندگی فاطمی نیاز به غور بیشتری دارد - بیشتر لحظات صدیقه طاهره چگونه گذشت؟ - برخی از سیره حضرت زهرا(س) مختص به شرایط آن زمان بوده است - نکات خاص اخلاقی تنها برای عده‌ای خاص تجویز شده است نه برای عموم - ماجرای که فاطمه(س) را به یاد رحلت به دنیای باقی انداخت - چه کسی حضرت زهرا(س) را غسل داد - شرح ماجرای ازدواج فاطمه(س) از زبان همسرش - نمونه‌ای قرآنی درباره باطن زندگی امام علی و فاطمه زهرا - لؤلؤ و مرجانی که در زندگی زهرا(س) رشد کردند - بهترین سند قرآنی درباره شوهرداری حضرت زهرا(س) - تقسیم کاری که پیامبر(ص) انجام داد - نظر امام علی(ع) درباره کار کردن مردان در خانه - مسئول اصلی خانه کیست؟ مرد یا زن؟ - هنگامی که امیرالمؤمنین(ع) از زحمات همسرش می‌گوید - لباسی که فاطمه زهرا(س) برای حفاظت امام علی(ع) بافت - رابطه دستمزد حضرت زهرا(س) و نازل شدن آیه - احترام به شوهر زمان و مکان نمی‌شناسد - لزوم احترام متقابل همسران به یکدیگر - احترام به شوهر در تربیت فرزندان اثر می‌گذارد - چرا علی(ع) بار سوم راهی جنگ با عمر بن عبدود می‌شود؟ - فارس: مقام معظم رهبری در دیداری که با اساتید و معلمان خراسان شمالی داشتند بر اهمیت لزوم توجه به سبک زندگی اسلامی و رواج آن در جامعه تأکید داشتند، به نظر شما در حال حاضر ترویج سبک زندگی فاطمی در جامعه چگونه می‌تواند مؤثر باشد، آیا در حال حاضر می‌توان نوع سبک زندگی حضرت فاطمه زهرا(س) را در جامعه گسترش داشت، به عبارتی دیگر چارچوب کلی و علمیه‌ای سبک زندگی فاطمی را تشریح بفرمایید. طبسی: متأسفانه امروز سبک زندگی در کشور متمایل به سبک زندگی غربی شده است، به طوری که ساختار فیلم‌ها بر اساس سبک زندگی اسلامی استوار نیست، به نظر می‌رسد که باید از مسئولان خواست که یک عده‌ای از اهل خبره کل فیلم را از ابتدا تا انتها ببینند تا مروج سبک زندگی غربی نباشد. * سه روایت از 3 امام معصوم درباره حجت بودن فاطمه(س) - به راستی آیا معصومین(ع) سبک زندگی نداشتند، حضرت فاطمه زهرا(س) سبک زندگی نداشته است! با این وجود اگر به شخصیت حضرت زهرا(س) نگاه کنید، می‌بینید، فاطمه زهرا(س) هم قدسیه و هم الگو بوده است، پیامبر اکرم(ص) در روایتی می‌فرماید: من، علی، فاطمه، حسن و حسین حجت خدا بر مردم هستیم و در روایت دیگری اشاره می‌کنند: #171؛ ان الله جعل علیا و زوجته و ابناؤه حجج علی خلقه»، خداوند متعال علی، همسر و فرزندان را حجت خود در میان مردم قرار داده است، همچنین 3 روایت دیگر از سه امام، امام موسی بن جعفر(ع)، امام حسن عسکری(ع) و امام زمان(عج) راجع به حجت و اسوه بودن حضرت فاطمه(س) داریم، امام کاظم(ع) می‌فرماید: فاطمه زهرا(س) اسوه من است، امام حسن عسکری بیان می‌کنند: ما حجت‌های خدا هستیم فاطمه حجت بر ماست، امام زمان(عج) هم روایتی دارند که می‌فرمایند: #171؛ و فی ابنة رسول الله(ص) لی اسوة حسنة»، دختر رسول خدا (فاطمه) برای من سرمشق و الگوی نیکویی است. بنابراین ما باید تلاش کنیم که دنبال مسایل الگویی حضرت فاطمه(س) برویم، از این جهت سبب شد، یک کتاب راجع به سیره حضرت فاطمه(س) به رشته تحریر در آید که در نمایشگاه کتاب امسال از سوی انتشارات بوستان

کتاب در دسترس عموم قرار خواهد گرفت، برای تألیف این حدود 12 هزار نام فاطمه را در صدها کتاب پیگیری کردم و آنچه که مربوط به سیره فاطمه(س) بود و ایشان به آن عمل می‌کرد را در این کتاب آورده‌ام. پس حضرت زهرا(س) همانند سایر معصومین(ع) سیره داشتند و در نتیجه الگو و حجت هستند، البته باید توجه داشت در خصوص سیره حضرت باید مطالبی بیان شود که ارتباط تنگاتنگی با جامعه داشته باشد، بنابراین لزوم توجه به آن خیلی ضروری به نظر می‌رسد.* معنای زهد فاطمی/ حضور حضرت زهرا(س) با حجاب کامل در جامعه‌نگامی که از زهد حضرت فاطمه(س) صحبت می‌شود، برخی فکر می‌کنند که در خانه‌های گلی باید زندگی کنند یا اینکه معنایش این است زن در خانه بنشیند و اصلاً از خانه بیرون نیاید، در حالی که مگر خود حضرت زهرا(س) از خانه بیرون نمی‌آمدند و به خدمت پیامبر نمی‌رفتند، مگر دست بچه‌ها را نمی‌گرفتند و به خانه پدرشان نمی‌برد! صدیقه طاهره(س) حتی بعد از رحلت پیامبر(ص) بارها به مزار حضرت حمزه می‌رفتند، پس این منافات دارد که بگویند فاطمه زهرا(س) در خانه می‌نشسته و اصلاً بیرون نمی‌آمده، اصلاً این حرف‌ها نبوده است، ایشان با حجاب کامل در جامعه حاضر می‌شدند.* چرایی لزوم حجاب برای بانوان ملک‌پور: در رابطه با حجاب حضرت صدیقه کبری(س) در کتاب «جعفریات» 171#& صفحه 95 دارد که پیامبر(ص) با یک فرد نابینا وارد خانه حضرت زهرا(س) می‌شود، حضرت حجابش را رعایت می‌کند، پیامبر(ص) می‌فرماید: دخترم عبدالله که کور است او تو را نمی‌بیند، حضرت زهرا(س) می‌فرماید: من که او را می‌بینم، او بوی من را استشمام می‌کند، (پس معلوم می‌شود که حجاب فقط برای دیدن مرد نیست، بلکه برای حفظ زن از هر گونه سوء استفاده است، چون زن شی قیمتی و جواهر است و جواهر باید حفظ شود و در امن‌ترین جا مخفی شود و در صورت لزوم از جای امن خود آن هم برای امری مهم‌تر همچون اصول دینش نبوت و ولایت ... از این محل خارج شود، البته ما به این مهم در باب حضور حضرت زهرا(س) در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی اشاره خواهیم کرد). حدیثی است معروف راجع به حجاب است، وقتی پیامبر(ص) پرسیدند: برای زن چه چیزی بهتر است، همه در جواب ماندند، فقط حضرت زهرا(س) جواب دادند و آن جواب این است که نه او مردی را ببیند و نه مردی او را ببیند.* زمانی که یک زن به خدا نزدیک‌تر است و پاسخ زهرا(س) یک نقل دیگر هم در کتاب «جعفریات» 171#& صفحه 95 هست که دارد پیامبر(ص) سؤال می‌کند که چه وقت زن به خدا نزدیک‌تر است؟ هیچ کس جواب ندارد، حضرت علی(ع) به خانه آمدند و برای حضرت زهرا(س) مطرح کردند، ایشان جواب دارند که بهترین زمان برای زنان که به خدا نزدیک‌تر باشند، زمانی است که در قعر خانه‌اش باشد- پنهان‌ترین جای خانه- توصیف این برای جامعه ما سخت است، اما توضیحش این است که بی‌بی فاطمه زهرا(س) بناست که اسوه باشد، اسوه یعنی اگر عدد 100 را عدد کامل بگیرید یعنی تمام عدد 100 را دارا باشد، بقیه اگرچه نمی‌توانند همانند او باشند، طبق فرمایش امام علی(ع): «171#& اما تلاششان را بکنید و رع داشته باشند»! در بحث ورود به اجتماع و سیاست حضرت که بعداً به آن می‌پردازیم این مطلب وارد شد که ایشان با حجاب کامل در اجتماع وارد می‌شدند، حتی در هنگام خطبه خواندن در کتاب «احتجاج» جلد 1 صفحه 235 داریم که ایشان با حجاب کامل وارد شدند، دارد «171#& ثلاث خمارها علی راسها واشتملت بجلابها» مقنعه بر سر و یک پارچه‌ای که سرتاسر بدن را پوشانده بود، «171#& جلباب»، مانند چادر است ولی پوشش‌اش از چادر به مراتب بیشتر است، وارد مسجد شد و به این هم اکتفا نکردند، بلکه خود را در میان عده‌ای از زنان مخفی کردن و در حالتی که عده‌ای از زنان دور و بر او را گرفته بودند وارد مسجد شدند و خطبه خواندند، خانم(س) می‌خواهد برای دفاع از ولایت و احقاق حقش خطبه بخواند، مجبور است در مجلس مردان بیاید، لذا با حجاب کامل وارد می‌شود.* بالاترین الگوی کامل چیست؟ با این وجود در جوامع غربی دیدیم که بدحجابی جامعه را به کجا رسانده است، کانون گرم خانواده در آنجا وجود ندارد، حتی شنیده‌ام که بعضی کشورهای بی‌بندوبار حقوق می‌دهند به کسانی که بیابند و در کشورشان خانواده تشکیل دهند تا لذت داشتن خانواده را به مردمشان نشان دهند. آیا ما از آن‌ها الگو بگیریم؟! ما الگو داریم، الگوی کامل هم داریم، بالاترین الگو را داریم و آن حضرت زهرا سلام الله علیها است.* دلایل متقن برای حضور بانوان در عرصه سیاسی/نمونه‌ای از فعالیت‌های سیاسی حضرت زهرا(س) در دوران کودکی‌حال که بحث به اینجا کشید اجازه دهید اشاره‌ای به بعد اجتماعی و سیاسی حضرت زهرا(س) داشته باشیم تا عده‌ای گمان نکنند بانوان نباید در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی ظاهر شوند! یا اینکه حجاب مانع شرکت در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی می‌شود! ایشان برای دفاع از نبوت که جزو اصول دینش بود، به صحنه می‌آید، در کتاب «171#& مستدرک علی الصحیحین» جلد 1 صفحه 268 و تعداد زیادی از کتاب‌های شیعه و سنی این نقل آمده که ایشان پیامبر(ص) را از توطئه قتلش با خبر می‌کند یعنی بیرون از خانه می‌رود و این اطلاعات را به دست می‌آورد. یا طبق نقل کتاب «171#& صحیح بخاری» جلد 3 صفحه 1163 و دیگر کتب، وقتی قریش به پیامبر(ص) اهانت می‌کند و شکمه حیوانی را روی حضرت می‌ریزند، فاطمه(س) می‌آید، هم دفاع می‌کند هم شکمه را از روی پیامبر(ص) بر می‌دارد و هم در پی جواب دادن فعالیت می‌کند. طبق نقل کتاب «171#& ایمان ابوطالب» - تألیف فخار- صفحه 352، حضرت زهرا(س) به عموی خود ابوطالب خبر می‌دهد و او را تحریک می‌کند که جواب دهد، موفق هم می‌شود، ابوطالب می‌آید و با مقابله به مثل کردن، جواب محکمی به آن‌ها می‌دهد.* نقش حضرت فاطمه(س) در جنگ احد طبق خیلی از منابع شیعه و سنی ایشان در بعضی از جنگ‌های پیامبر(ص) برای مداوای مجروحین و آب و غذا آوردن شرکت داشته است، در کتاب «171#& مغازی» و اقدی جلد 1 صفحه 249 و جاهای دیگر هم آمده که در جنگ احد، 14 زن که یکی از آن‌ها فاطمه(س) بوده برای تدارکات و مداوای مجروحین به صحنه نبرد می‌آیند و در کتب شیعه و سنی نقل‌هایی داریم که مداوا کردن و بستن زخم‌های پیامبر(ص) توسط زهرا(س) به فراوانی دیده می‌شود. طبق خیلی از نقل‌ها در مراسم عزای جعفر طیار شرکت می‌کند، همچنین طبق نقل «171#& مستدرک علی الصحیحین» جلد 1 صفحه 377 هر جمعه بر سر مزار عمویش حمزه می‌رود و یا طبق نقل کتاب «171#& تهذیب الاحکام» جلد 1 صفحه 465 هر صبح بر سر قبر شهدا و عمویش حمزه می‌رود یا طبق نقل کتاب «171#& سنن» نسائی جلد 4 صفحه 27 برای تسلیت گفتن به بازماندگان یک مسلمان که از دنیا رفته می‌رود و طبق نقل کتاب «171#& تهذیب الاحکام» جلد 3 صفحه 333 برای نماز خواندن بر جنازه خواهرش زینب همراه زنان بیرون می‌آید و با طبق نقل کتاب کافی جلد 3 صفحه 253 همراه زنان برای نماز خواندن بر جنازه خواهرش رقیه بیرون آید که در

کتب اهل سنت مطلب عجیبی است که به خاطر عجیب بودنش من چند مدرک را بیان می‌کنم: *گریه فاطمه(س) در حضور پدر هنگام مرگ خواهر؛ 171#&؛ مسند ابن حنبل، جلد 1 صفحه 718 و 171#&؛ سنن کبری، جلد 4 صفحه 70 و 171#&؛ مسند ابی داود، صفحه 351 و 171#&؛ طبقات کبری، جلد 8 صفحه 27 و چند کتاب دیگر دارد در مراسم تدفین رقیه دختر رسول خدا(ص)، حضرت زهرا(س) کنار رسول خدا(ص) که در نزدیکی قبر نشسته بود می‌نشیند و گریه می‌کند و پیامبر(ص) اشک‌هایش را پاک می‌کند، در همین مراسم طبق نقل اهل سنت که آدرس‌هایش را دادم، خلیفه دوم زن‌هایی را که گریه می‌کردند با شلاق می‌زد، پیامبر(ص) وی را نهی می‌کنند و می‌فرمایند: 171#&؛ دعهن بیکین» رهائشان کن بگذار گریه کنند! آخرین بار هم برای دفاع از ولایت و امامت که جز اصول دینش بود به میدان می‌آید و در راه دفاع از ولایت با خود نگفت بتیمی این بچه‌ها زود است، در دفاع از ولایت با خود نگفت علی طاقت دیدن کتک خوردن زهرا را ندارد، در دفاع از ولایت با خود نگفت این سینه طاقت فشار در و دیوار را ندارد، در دفاع از ولایت با خود نگفت محسنم کشته خواهد شد ... و جانانه از ولایت و امامت امیرالمؤمنین(ع) دفاع کرد. پس می‌بینیم که ایشان در همه صحنه‌های مهم شرکت داشته و باید اذعان کرد که حجاب محدودیت نیست، بلکه عزت و افتخار و حفظ و ... برای بانوان محسوب می‌شود. با این وجود این مطالب به این معنا نیست که بانوان می‌توانند در هر کار اجتماعی وارد شوند، بلکه یک وقت خانمی تخصصی دارد که اجتماع به آن تخصص نیاز دارد و یا به خاطر مشکلات زندگانی مجبور است کار کند و یا دینش در خطر است، اینها می‌توانند با مراعات کردن حجاب کامل و مسایل شرعی در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی شرکت کنند. *معنای اسوه بودن احمد جلفایی: 171#&؛ اسوه» در لغت به معنای الگو آمده و مراد از آن یک الگوی استاندارد و کامل در هر زمینه است، معمولاً در مراکز آموزشی در هر رشته‌ای و یا زمینه‌ای وقتی یک گروهی را می‌خواهند آموزش بدهند، طرح و یا برنامه‌ای را ابتدا به آن‌ها ارائه می‌دهند و سپس الگوهای کاملی را نیز در آن زمینه به دانشجو معرفی می‌کنند تا سرآمد و نتیجه آموزش به خوبی برای دانشجو ملموس باشد. خداوند متعال نیز به همین منظور کتاب‌های مختلف و تعالیم آسمانی را به عنوان برنامه‌های تکاملی برای بشر فرستاده، ولی در کنار آن‌ها الگوهای کاملی از برنامه انسان سازی را نیز خلق فرموده که همه طالبان سعادت اعمال و رفتار خود را بر آن‌ها منطبق ساخته و نتیجه این فرآیند را به خوبی درک کنند. *فاطمه(س) الگویی فراتر از زمان/وجود زهرا(س) در راستای تکمیل الگوهای تکامل انسانی استبنده احساس می‌کنم ما در بحث از فلسفه وجودی حضرت زهرا(س) نباید تنها به ابعاد طبیعی و مادر معصومین بودن آن حضرت اکتفا کنیم، بلکه از عموم روایات معصومین(ع) چنین فهمیده می‌شود که وجود آن حضرت در راستای تکمیل الگوهای فرایند تکامل انسانی و هدایت بشریت به همان اندازه سایر معصومین از لازمه‌های خلقت به شمار می‌رود. به عبارتی دیگر وجود یک اسوه کاملی در نظام خلقت و به ویژه در جهت تشریع کامل‌ترین دین آسمانی برای قشر بانوان از لازمه‌های حکمت الهی و ارسال رسل و هدایت تکوینی و تشریعی خداوند به شمار می‌رود. زیرا بانوان با توجه به شرایط و مختصات خاص روحی و جسمی به یک اسوه کاملی نیاز داشتند و این یک نقص در خلقت خدا می‌بود، اگر حضرت زهرا(س) را خلق نمی‌کرد. البته این بدان معنا نیست که حضرت فقط در مورد بانوان نقش اسوه و یا هدایتی دارد، بلکه وجود وی در حلقه معصومین به عنوان یک کالبد ظاهری زن به این منظور از لایه‌های وجودی آن حضرت هست. این یک مطلب که البته ما آن را به صورت خلاصه عرض کردیم و تبیین بیشتر این مطلب و ارائه ادله آن نیاز به مجال بیشتری است. نکته دوم؛ اینکه باید توجه داشت کسی که می‌خواهد اسوه باشد، نیازمند چند مسئله و یا چند پیش نیاز است، یکی اینکه طرف باید معصوم باشد، یعنی هیچ خطا و یا لغزشی از یک اسوه کامل نباید سر بزند، زیرا همه اعمال، سکناات، حرکات و رفتار او باید به نحوی باشد که پیروان مکتب بتوانند آن‌ها را حجت دانسته و به عنوان استانداردهای موجود در فرایند تکاملی به آن‌ها اعتماد کنند. و این جاست که بحث از عصمت آن حضرت پیش می‌آید و ما در نشست **سال گذشته** با ادله کافی از شیعه و سنی به اثبات این مطلب پرداختیم. *دلایل کم بودن روایات فاطمیاما متأسفانه باید گفت که از وجود نازنین حضرت زهرا(س) و به ویژه سیره مبارکه آن حضرت نسبت به بقیه معصومین، روایات و داده‌های کمتری به دست ما رسیده است و شاید علاوه بر دلایل عمومی دیگر جنسیت حضرت زهرا(س) نیز با توجه شرایط اجتماعی آن روزگار و سنت‌ها و عرفیات نیمه جاهلی مردم در این زمینه تاثیر بیشتری داشته است. همچنین نقش عمر زود خزان حضرت(س) را نیز در این رابطه نباید دست کم گرفت، چون آن حضرت عمر بسیار کمی داشته است و اگر قدر مطلق آن را 18 سال بگیریم، در واقع بیشتر استفاده‌هایی که از سیره آن حضرت باید برده می‌شد، بعد از این سن باید می‌بود، اما متأسفانه عمر مبارک ایشان زود به پایان رسید. اما تأسف بارتر از همه اینها آنکه از همین مقدار موجود از سیره و بیانات آن حضرت هم به خوبی بهره‌برداری نشده و متأسفانه بیشترین نویسندگان و گویندگان و تریبون‌های موجود در بین ما شخصیت آن حضرت را در ذکر مصیبت‌های وی خلاصه کرده‌اند و در بهره‌برداری از سیره عملی آن حضرت و درس‌هایی که می‌توان از وی آموخت چندان تلاش نشده است. *لزوم کنکانش بیشتر در روایات فاطمی/ سبک زندگی فاطمی نیاز به غور بیشتری دارد ما با تفحصی که در این زمینه داشته‌ایم و ان شاء الله نتایج آن به زودی در قالب کتابی منعکس خواهد شد، به این نتیجه رسیده‌ایم که با وجود همه مشکلات و محدودیت‌های موجود در سیره و بیانات آن حضرت درس‌های بسیار مهمی برای شیعیان و به ویژه بانوان و دختران مسلمان وجود دارد که توجه به آن‌ها غنای فوق‌العاده‌ای به فرهنگ آن‌ها و رشد فردی و اجتماعی مسلمانان اعطا می‌کند. به عنوان نمونه در زمینه‌های همچون شوهرداری، خانه‌داری و فرزندداری، پوشش و حضور اجتماعی و احترام به والدین و مانند آن درس‌های بسیار خوبی از سیره حضرت زهرا(س) قابل استنباط است که باید در این زمینه‌ها محققان ما وقت بگذارند. *بیشتر لحظات صدیقه طاهره چگونه گذشت؟ بنابراین ما نباید شخصیت و مقام متعالی حضرت صدیقه طاهره(س) را تنها در مصیبت‌ها و یا برخی نزاعات تاریخی بین مکتبی خلاصه کنیم و بایستی به این نکته توجه کنیم که همه این مصیبت‌ها و یا حوادث مذکور در مجموع شاید یک بیستم عمر آن حضرت(س) را شامل می‌شود و آن گریه‌های بیت الاخوان و عبادت‌های بسیار شدید بانو که حالت انقطاع کامل به ایشان دست می‌داد و مانند آن مربوط به این دوره کوتاه است، اما باید پرسید در مورد باقی عمر آن حضرت و یا سایر ابعاد شخصیتی آن الگوی انسان کامل و اسوه بانوان و همچنین همه مردان در مسیر تکامل چه کاری کرده‌ایم و چه قدر هزینه کرده‌ایم و چه تعداد

کتاب مفید نوشته‌ایم. همچنین بایستی محققان ما در خصوص نحوه بهره‌برداری از سیره آن حضرت نیز کار کنند، بالاخره این نکته قابل انکار نیست که برخی از واقعیت‌ها و شرایط زمانی و مکانی در میان جوامع نسبت به زمان حضرت زهرا(س) فرق کرده و برخی از اینها در نوع برداشت‌ها و نتیجه‌گیری‌ها واقعاً دخالت دارند و خود شریعت نیز برای این مسئله محلی از اعراب قائل شده است، بنابراین باید دید که چه آموزه‌هایی در مورد سیره آن حضرت جز آموزه‌های ثابت و یا عمومی و فراگیر و در مقابل کدام از آن‌ها اختصاصی و یا مقطعی هستند. و همچنین جوانب افراط و یا تفریط‌ها را باید در نوع قرائت‌ها و برداشت‌ها ملاحظه کرد، یکی از امتیازات دین اسلام، اجتماعی بودن آن است، یعنی اسلام الگویی جامع از تمام مباحث انسانی و اجتماعی را به مسلمانان پیشنهاد و ارائه داده که ناظر به سعادت دنیوی و اخروی آنان به صورت توأم است و نباید قرائت‌های ما از سیره آن بزرگواران افراط آمیز و یا تفریط گونه باشد.*

بخش‌هایی از سیره حضرت زهرا(س) مختص به شرایط آن زمان بوده استبه عنوان نمونه قرائت ما از زهد آن حضرت و یا عبادت‌های او در کنار وظایفی که از یک زن ایده‌آل انتظار می‌رود، به گونه‌ای افراط آمیز و یا توأم با تعمیم نابجا و مانند آن باشد که در این صورت نه تنها موجبات پیروی نسل نو را از سیره آن حضرت فراهم نیاورده‌ایم، بلکه بیشتر به دین‌گریزی و زدگی آن‌ها دامن زده‌ایم. در کل باید توجه داشت که اهل بیت(ع) در بیان معارف و حقایق اخلاق اسلامی چند مشخصه داشتند که باید همه آن‌ها را به خوبی مد نظر قرارداد و برخی از آن‌ها عبارت‌اند از توجه به ابعاد اجتماعی مسائل، مراعات جوانب عمومی و یا وسیع عمومی و یا شرایط عمومی در آموزه‌های ثابت و غیر اختصاصی و نیز تعیین حداقل‌ها و حداکثرها در هر مسئله‌ای، پرهیز از افراط و تفریط، جمع میان دنیا و آخرت، نادیده نگرفتن حقوق مختلف مردم در ابعاد اجتماعی و خانوادگی به بهانه عبادت و یا ارتباط با خداوند و مانند آن. شاید همه این ماجرا را شنیده باشند که عده‌ای در زمان پیامبر(ص) خانه و زندگی خود را به بهانه زهد و عبادت رها کرده بودند و شنیده‌اید که چگونه پیامبر(ص) این نوع زهد را محکوم کردند.* نکات خاص اخلاقی تنها برای عده‌ای خاص تجویز شده است نه برای عمومیا ببینید حضرت علی(ع) در بیان تقوای الهی چگونه نوع مخاطبان و حداقل‌ها و حداکثرها را ملاحظه کرده و یک نسخه اختصاصی برای باران خاص خودش پیچیده و در کنار آن آموزه‌هایی برای عموم مردم در این زمینه، به گونه‌ای که اگر خوب تامل شود این متن حضرت(ع) در مورد تقوا با بعضی از متن‌های تقوایی دیگر که در برای عموم آن‌ها مطرح می‌کند متفاوت است و این یعنی اینکه بعضی از نسخه‌های معصومین(ع) در نوع خاصی از مطالب به صورت عمومی و برخی از آن‌ها اختصاصی هستند و این مسئله باید به صورت علمی و دقیق مورد بررسی قرار بگیرد و باید صدها کتاب مفید در این زمینه نوشته شود و به عنوان نمونه در مورد حضرت زهرا(س) باید به صورت موشکافانه بررسی شود که کدام یک از رفتارهای سیره‌ای حضرت(س) مخصوص معصوم بودن، دختر معصوم بودن، زن معصوم بودن و یا متناسب با آن دوره بوده و کدام از آن‌ها عمومی و قابل تعمیم و تبلیغ برای قشر عموم بانوان است. البته اکنون مشکل جامعه ما این است که افراد غیر متخصص در این زمینه‌ها صحبت می‌کند، طرف در مورد حجاب کتاب می‌نویسد و می‌خواهد حضرت زهرا(س) را در حجاب معرفی کند، مطالبی را مطرح می‌کند که واقعاً جای بسی تأسف است. بنابراین بنده اعتقاد دارم بخشی از سیره حضرت فاطمه(س) مخصوص آن زمان است و مربوط به واقعیت‌های زمان و مکان و سنت‌های آن دوره بوده و ترویج این مباحث در میان بانوان بدون توجه دادن به این قیود و مختصات بیشتر موجب فاصله گرفتن نسل نو از مکتب تربیتی حضرت زهرا(س) خواهد شد. و بخش دیگری از آن از نوع استحباب و سنت است و هر چه ما بیشتر به این سمت برویم و نسل نو را به آن سمت سوق بدهیم، ارزش است و موجب سعادت و غنای فرهنگی جامعه خواهد شد. و در مقابل همه اینها یک سری آموزه‌های قطعی نیز از آن حضرت به یادگار مانده که جای هیچ تردیدی نیست، به عنوان نمونه ما در بحث پوشش حضرت زهرا(س) مرضیه علاوه بر سیره قطعی و کامل آن حضرت به عنوان الگوی کامل عصمت و عفت اسلامی بالغ بر 300 حدیث از سایر معصومین(ع) نیز داریم که اینها همه در مجموع جای تردیدی برای پیروان مکتب باقی نمی‌گذارند. و همچنین بایستی در ابعاد تعالی روحی و عرفانی آن حضرت نیز به صورت جزیی بررسی‌هایی را انجام داد، ما درباره آن حضرت(س) معمولاً با استناد به توصیفات سایر معصومین و یا القاب آن حضرت و یا با اتکا بر عصمت و درجه آن حضرت مطالبی را به صورت کلی می‌گوییم و یا می‌شنویم ولی در خصوص جزئیات بحث چندان تلاش نکرده‌ایم، به عنوان نمونه باید درباره مقامات معنوی آن حضرت(س) همچون مقام رضا، مقام حب، مقام توکل، انقطاع، یاد مرگ و مقام تفکر آن حضرت یکبار دیگر داده‌ها را مورد بازخوانی قرار داد و در آن‌ها به خوبی تامل کرد، انصاف مطلب این است که در این زمینه‌ها نیز محققان ما بسیار کم و بی‌استناد سخن گفته‌اند.* ماجرای که فاطمه(س) را به یاد رحلت به دنیای باقی انداخته عنوان نمونه در بیان صفت تفکر، عبرت و یاد مرگ آن حضرت(س) به این حدیث توجه کنید و ببینید شأن آن حضرت(س) در این عرصه تا چه حد بالا بوده است، نقل است که وقتی از خانه پدر خود به خانه شوهر منتقل شدند، در اثنای راه و یا در منزل خود یک دفعه حضرت علی دید که فاطمه به فکر عمیقی فرو رفت و وقتی علت را پرسید فرمود: من از این انتقال از خانه پدر به یاد انتقال خود از این دنیا به جهان دیگر افتادم و... چه کسی حضرت زهرا(س) را غسل داد، حضرت فرمود: «امام علی(ع) غسل داد، چرا که صدیقه را کسی جز صدیق نمی‌تواند غسل دهد». *شرح ماجرای ازدواج فاطمه(س) از زبان همسرشو مهم‌تر از همه این نمونه‌ها نمونه‌های اخلاق اجتماعی و نوع تعامل آن حضرت با اطرافیان‌ش بوده که بنده خیلی تأکید دارم که بایستی برای ارتقای فرهنگ بانوان در جامعه بایستی روی این نکات بیشتر کار کرد، به عنوان نمونه در خصوص ارتباط آن حضرت با والدین خود ببینید نسل نو از بانوان مسلمان تا چه اندازه باید از سیره آن حضرت درس بگیرند، در حدیثی معتبر از کتاب «علل» که ماجرای خواستگاری امام علی(ع) از آن حضرت از زبان خود امیرالمؤمنین(ع) گزارش شده می‌خوانیم که آن حضرت می‌فرماید: من خدمت پیامبر رفتم و گفتم: اخلاق، رفتار و سوابق من را می‌شناسید و نسبت به من شناخت دارید، آیا دخترتان را به من می‌دهید؟! پیامبر(ص) فرمودند: باید خود ایشان نظر بدهد قبل از شما نیز کسانی آمدند که دیدم فاطمه کراهِت دارد...، یعنی به همه پدران و مادران درس می‌آموزد که بدون رضایت خود دختر ترویج او کار اشتباهی است، با

اینکه پیامبر اکرم(ص) پدری است که وصل به علم غیبی و وحی است و مصلحت دخترش را بدون اندک خطایی می‌تواند تشخیص دهد و امام علی(ع) و حضرت زهرا(س) هم همین طور، منتها اصول و قواعد ازدواج را مراعات می‌کنند. سپس امام علی(ع) نقل می‌کنند که من در گوشه حیاط ایستادم و رسول خدا(ص) به اندرونی وارد شد و دیدم که حضرت زهرا(س) به استقبال پدر بیرون آمدند و ردای پدرش را از دوشش برداشتند و کفش‌های پدر را از پایش در آوردند و آب ریختند و پاهایش را شستند و... *نمونه‌ای قرآنی درباره باطن زندگی امام علی(ع) و فاطمه زهرا(س) یا درباره رابطه رفتار آن حضرت(س) با علی(ع) به عنوان یک همسر نمونه چگونه بوده است، بنده در این رابطه اطلاعات بسیاری استخراج کرده‌ام، ولی مجال ارائه آن‌ها در اینجا نیست، ولی تنها توجه علاقه‌مندان را به سوره #171: الرحمن» در قرآن کریم آیه 19 تا 22 جلب می‌کنم که به نظر بنده به صورت کلی و در عین حال زیبا به بیان این رابطه پرداخته است. قرآن کریم به خوبی روابط میان حضرت زهرا(س) و امیرالمؤمنین(ع) را در قالب تشبیه آنها به دو دریا به تصویر می‌کشد: #171: مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ، يَبْتَهِمَا يَزْجُجُ لَّا يَنْفِيَانِ، فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ، يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ»، به راستی تفسیر این آیه چیست؟! لؤلؤ و مرجان که در زندگی زهرای مرضیه رشد کردند احادیث و روایات معصومین، این آیات را تفسیر به آن دو بزرگوار کرده‌اند، #171: مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ» یعنی دو دریایی که با هم ارتباط پیدا کردند، زلالی و پاکی آن دو به مانند دو دریا تشبیه شده و این یعنی اینکه آن‌ها در زندگی و ارتباط با هم کاملاً در صلح و آرامش و تفاهم بوده‌اند و سپس در بیان نتیجه این نوع ارتباط است که می‌فرماید از این دریا، لؤلؤ و مرجان به وجود می‌آید، در چنین زندگی سالم، مهر آمیز و معنوی فرزندان متولد و تربیت می‌شوند که به مانند لؤلؤ و مرجان هستند، یعنی امام حسن(ع) و امام حسین(ع) که گوهرهای بی‌مانند این دریا هستند. *بهترین سند قرآنی درباره شوهرداری حضرت زهرا(س) همچنین یک آیه‌ای دیگر که معروف به آیه #171: مشکوة» است، نقش تربیتی، فرزندداری، شوهرداری حضرت فاطمه(س) در این آیه قابل استنباط است و منظور ما این است که محققان ما بایستی در این داده‌ها به خوبی تامل کنند و تنها به بیان مطالب تکراری بدون تحلیل و بررسی نپردازند و ما شواهد بسیاری از سیره و بیانات آن حضرت به دست آورده‌ایم که به این ابعاد زندگی حضرت اشاره دارند و مطمئن هستیم که هر چه بیشتر با این منهج در تحقیق زندگانی زهرای مرضیه(س) بکوشیم، بیشتر به اصول و قواعد اخلاقی و الگوهای تربیتی آن حضرت(س) دست خواهیم یافت. *تقسیم کاری که پیامبر(ص) انجام داد ملک‌پور: روی صحبت من با بانوانی است که این روزها کار در بیرون از خانه را برای خود فضیلت و ارزش تلقی می‌کنند و برای کار در خانه هیچ ارزش قائل نیستند، این بانوان بدانند باید از حضرت زهرا(س) الگو بگیرند، ایشان چقدر به کار خانه اهمیت می‌دادند و از کار خارج از خانه بیزار بودند، شما ببینید خوشحالی ایشان را از تقسیم کار که توسط پیامبر(ص) برایشان شده بود تا چه حدی بوده است، در نقل‌های متعددی داریم پیامبر(ص) کار خارج از خانه را به عهده امیرالمؤمنین(ع) می‌گذارد و کار داخل خانه را به عهده زهرا(س) قرار می‌دهد، در کتاب #171: قرب الاسناد» صفحه 52 دارد که بعد از این تقسیم بی‌بی دو عالم فرمودند: خدا می‌داند که من چقدر از این تقسیم خوشحال شدم، البته یک تقسیم هم امیرالمؤمنین(ع) کردند، در کتاب #171: معجم الکبیر» جلد 4 صفحه 353 دارد که مولا وقتی همسرش را به خانه برد، به مادرش فاطمه بنت اسد فرمود: شما آب بیاور و کارهای خارج از خانه را انجام بده و فاطمه دختر رسول خدا(ص) کارهای داخل خانه را مانند آرد کردن و خمیر درست کردن انجام دهد، البته امیرالمؤمنین(ع) کارهای خارج از خانه را انجام می‌دادند، در کتاب #171: کافی» جلد 8 صفحه 165 دارد که ایشان آب و هیزم می‌آوردند و فاطمه(س) آرد می‌کرد و خمیر درست می‌کرد و نان می‌پخت و دوخت و دوز می‌کرد. *نظر امام علی(ع) درباره کار کردن مردان در خانها البته امیرالمؤمنین(ع) در کارهای داخل خانه هم کمک می‌کرده، در کتاب #171: جامع الاخبار» صفحه 275 آمده که ایشان عدس پاک می‌کرده که پیامبر(ص) وارد می‌شوند و این صحنه را می‌بینند و می‌فرمایند #171: ما من رجل يعين امراته في بيتها الا كان له بكل شعرة على بدنه عبادة سنة صيام نهارها وقيام ليلها»، هر مردی که به همسرش در خانه کمک کند، به تعداد هر موی بدنش برایش یک سال عبادت نوشته می‌شود، در حالتی که شب‌های این یک سال در حال عبادت باشد و روزهای آن در حالت روزه، پس کار در خانه نه تنها برای بانوان ارزش محسوب می‌شود، بلکه برای مردان هم یک ارزش به حساب می‌آید. *مسئول اصلی خانه کیست؟ مرد یا زن؟! احمد حلفایی: در روایات داریم: #171: الْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى مَالِ زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْهُ»، #171: الْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَلَدِهِ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُمْ» یعنی بنای اسلام در روابط زن و شوهری بر تعاون است، و این حتی در مورد اشتغال هم صادق است، به طوری که به نظر ما البته آنچه ما در مطالعات خود از مذاق اسلام فهمیدیم، اگر زن با حفظ موازین اسلامی بتواند از لحاظ اقتصادی هم کمک شوهرش باشد امر پسندیده‌ای است و این منافاتی از لحاظ تقسیم کار خانه از ناحیه رسول ندارد، اما آنچه وظیفه اصلی زن است همان است که رسول خدا فرمود و راعیه به معنای #171: مدیر» است، یعنی زن مدیر خانه است و مسئولیت‌های خانه به عهده خانم خانه است، این یک اصل کلی در سیره معصومین است و مرد نیز مسئول کسب و کار در بیرون خانه و مسئول دفع از حريم خانه و مانند آن، اما این اصل اولیه است ولی اسلام با طرح‌ریزی چند شرط کلی کار زن در خارج از منزل را نیز حرام نکرده و بلکه اگر آن شروط ملاحظه شود، مطلوب و شاید مستحب هم باشد، همچنان که وظیفه مرد بیرون از خانه است، ولی می‌بینیم حضرت علی(ع) در خانه نیز به همسرش کمک می‌کرد. *هنگامی که امیرالمؤمنین(ع) از زحمات همسرش می‌گوید ملک‌پور: بله! منافاتی ندارد، حضرت(ع) در خانه کمک می‌کرد، زهرای اطهر(س) در انجام کارهای خانه خیلی اذیت می‌شد، در کتاب #171: من لايحضره الفقيه» جلد 1 صفحه 320 و دیگر کتب دارد که فردی از امیرالمؤمنین(ع) از زندگیش با فاطمه(س) می‌پرسد، ایشان می‌فرماید: فاطمه آن قدر آب آورده که بر بدنش اثر کرده و بر اثر آسیاب کردن و آرد درست کردن دستانش پینه بسته و به خاطر جاروب کردن خانه لباس‌هایش گردآلود شده و برای پختن غذا برای زیر دیگ آتش فراهم کرده که لباسش سیاه و دود آلود شده و به خاطر کار خانه ضرر شدیدی متحمل شده است. عجیب است در کتاب #171: دعا» طبرانی صفحه 94 از امام علی(ع) روایت کرده که فاطمه(س) حامله بود و وقتی نان می‌پخت، حرارت تنور به شکمش می‌رسید و اذیت می‌شد. راستی چرا حضرت زهرا(س) اینقدر به کار خانه اهمیت می‌داد؟ پیداست برای اینکه خانه داری مهم است و برای یک زن ارزش و فضیلت است و با هیچ کاری قابل قیاس نیست و در روایات

ما ثواب‌های زیادی بر آن مترتب است و مهم‌ترین کار یک خانم به حساب می‌آید و اگر بخواهیم با کار خارج از خانه یک مقایسه سطحی کنیم، می‌توان گفت کار خانه برتر از کار چند نفر متخصص در تربیت کودک، آشپزی، نظافت، و روان پزشکی که بتواند نیازهای عاطفی افراد خانواده را جبران و تأمین کند، است، اگر چه این مقایسه غلط مسلم است، زیرا این افراد به خاطر گرفتن حقوق کار می‌کنند، اما یک زن هیچ چشم‌داشتی به مادیات ندارد و با عشق به خانواده‌اش این همه زحمت را متحمل می‌شود و تمامی نیازهای عاطفی خانواده‌اش را برآورده می‌کند.*لباسی که فاطمه زهرا(س) برای حفاظت امام علی(ع) بافتند این زمینه حضرت فاطمه(س) الگو برای همه زنان عالم هست، باید خانم‌ها این الگو را سرمشق زندگی قرار دهند و تا می‌توانند به کار خانه و خانواده رسیدگی کنند، نمی‌گوییم در صورت لزوم کار خارج از خانه نکنند، نه این هم گاهی ضرورت پیدا می‌کند اما با شرایط خودش، آیا نمی‌شود در خانه کاری کرد که امرار معاش هم باشد و به اقتصاد خانه کمک کرد؟ چرا بعضاً می‌شود همان گونه که زهرا(س) اطهر(س) انجام دادند در کتاب «مناقب شهر آشوب جلد 3 صفحه 246 دارد که یک پیراهن برای امام علی(ع) بافتند که نخ آن را هم خودشان تهیه کرده بودند تا در جنگ‌ها او را حفظ کند، خوب این کمک به اقتصاد خانه است.*رابطه دستمزد حضرت زهرا(س) و نازل شدن آیها در جریان داستان سوره انسان «وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حَتِّهِ... که حسنین (ع) مریض می‌شوند، برای شفای آن‌ها نذر می‌کنند که 3 روز روزه بگیرند و هر شب هنگام افطار فردی به عنوان مسکین، یتیم و اسیر می‌آمد و آن‌ها غذای خود را به او می‌دادند، غذایی که طبق نقل کتاب «شواهد التنزیل جلد 2 صفحه 403 و کتاب عمده صفحه 347 از دست رنج زهرا(س) بود، چون دارد که امام علی(ع) از همسایه یهودیش مقداری جو می‌گیرد تا در عوض دختر رسول خدا(ص) مقداری پشم را برای آن یهودی نخ درست کند و آن غذاها که انفاق کردند و خداوند هم به خاطر این انفاق آیه نازل کرد از دستمزد حضرت زهرا(س) بود، پس می‌شود در خانه هم به اقتصاد خانه کمک کرد.از همه اینها نتیجه می‌گیریم تا می‌شود بانوان باید کار پر ارزش خانه را بر کار در خارج از خانه مقدم کنند، مگر در ضرورت که گفتم و با شرایط خاص خودش و یک نتیجه مهم دیگر هم می‌توان گرفت و آن اینکه زن و شوهر هر دو باید به کار خانه و تربیت فرزند اهمیت دهند، آن هم با عشق و صفا نه با منت و پرخاشگری و از این دو زوج موفق باید الگو و درس گرفت، در کتاب «کشف الغمة جلد 1 صفحه 363 از امام علی(ع) دارد که راجع به معاشرت با همسرش پرسیدند، ایشان فرمودند: «فوالله ما اغضبها ولا اكرهتها على امر حتى قبضها الله اليه ولا اغضبتي ولا عصت لي امرا، به خدا قسم هرگز او را عصبانی نکردم و هرگز او را مجبور به کاری نکردم تا از دنیا رفت و هرگز او هم مرا عصبانی نکرد و مخالفت نکرد.*احترام به شوهر زمان و مکان نمی‌شناسد/ لزوم احترام متقابل همسران به یکدیگر طبسی: در خصوص «سبک زندگی فاطمی» بحث‌هایی را باید مطرح کنیم که نگویند برای 1400 سال پیش است، اگر یک نگاه و چشم‌اندازی به زندگی فاطمه زهرا(س) داشته باشیم می‌بینیم که بیش از 9 سال طول نکشید، اما در این 9 سال به اندازه 90 میلیون سال مطلب می‌شود پیدا کرد.بحث احترام به شوهر ربطی به 1400 سال قبل ندارد، یک بحثی است که از در زمان و در هر خانواده‌ای مرد باید نسبت به زن احترام قائل باشد، همچنین زن نسبت به شوهر باید احترام قائل باشد، اگر سخنرانان شیوه زندگی حضرت فاطمه(س) را به درستی مطالعه کرده باشد، همین بحث احترام به شوهر را در یک ساعت می‌تواند بیان کنند و یک مجلس گرم داشته باشد.*احترام به شوهر در تربیت فرزندان اثر می‌گذارد این مسئله مهمی است، منتها امروز در برخی از خانواده‌ها مشاهده می‌شود که زنان نسبت به شوهران خود این مسئله را رعایت نمی‌کنند، در سیره زهرا(س) مرضیه داریم که برای امام علی(ع) لباس می‌بافت تا او را در زمان جنگ محافظت کند، این عمق علاقه فاطمه(س) را به امیرالمؤمنان نشان می‌دهد، زن اگر نسبت به شوهر محبت داشته باشد، خیلی می‌تواند در بچه‌ها اثر بگذارد.*چرا علی(ع) بار سوم راهی جنگ با عمر بن عبدود می‌شود یا اینکه در تاریخ زندگانی حضرت زهرا(س) است که وقتی در جنگ احزاب «عمر بن عبدود» هم‌اورد طلبید، پیغمبر(ص) فرمودند: چه کسی حاضر است؟ بار اول و بار دوم امیرمؤمنان(ع) بلند شدند و اعلام آمادگی کردند، پیامبر(ص) قبول نکرد، این علت دستور به نشستن در تاریخ می‌دانید، چه بود؟ به خاطر این بود که نگاه پیامبر(ص) به فاطمه(س) افتاد، «عمر بن عبدود» کم کسی نبود، او کسی بود که به اندازه هزار رزمنده توانایی داشت و کل مسلمانان خودشان را باخته بودند، در آن هنگام که پیامبر(ص) نگاهی به فاطمه انداخت، قدری تأمل کرد و بعد برای بار سوم اجازه دادند که امام علی(ع) به میدان برود، این محبت فاطمه(س) را نشان می‌دهد.به هر حال این نوع محبت به یکدیگر است که می‌تواند زندگی را بسازند، با اینکه فاطمه زهرا(س) یگانه دختر پیامبر(ص) بود و می‌توانست از امام علی(ع) چیزهایی را بخواهد، نخواست، هنگامی که امام از ایشان می‌پرسید که چرا به من نگفتی، زهرا(س) اطهر(س) می‌فرمود: پدرم به من فرموده است که از علی چیزی نخواه! اکنون نیز خیلی از شخصیت‌های علمی به دخترانشان سفارش می‌کنند که از شوهرانتان چیزی نخواهید و چیزی را تحمیل نکنید، چرا که همین تحمیل‌ها و تغییر هر ساله پرده، دکور، فرش و غیره منجر می‌شود که یا شوهر دزدی کند یا رشوه بگیرد تا بتواند خودش را به آن برساند یا زندگی‌اش را حرام کند.